

Tutkittavana: Nuorten sananvapaus ja Helsingin Sanomat

Pohdittavia kysymyksiä:

- Voiko alaikäistä haastatella ilman vanhempien lupaa?
- Loukkasiko ilman vanhempien lupaa tehty alaikäisten haastattelu nuorten yksityisyyden suoja?
- Voivatko vanhemmat puuttua siihen, saako heidän lapsensa antaa haastattelun?
- Onko haastattelun aiheella merkitystä?

Tapaus: Helsingin Sanomat teki vuonna 2012 jutun 17-vuotiaasta pojasta, joka kertoi haluavansa huomiota herättävän zombie-tatuoinnin kasvoihinsa. Jutussa hän sai kokeilla maskeerattuna, miten ihmiset reagoisivat hänen zombiekasvoihinsa. Lehti kertoi pojasta hänen nimellään ja kasvoillaan. Pojan tyttöystävä esiintyi myös jutussa nimellään.

Tiivistelmä kantelusta ja vastauksesta:

JO 27. *Yksityiselämään kuuluvia erityisen arkaluonteisia seikkoja voi julkaista vain asianomaisen suostumuksella tai jos niillä on poikkeuksellista yhteiskunnallista merkitystä. Yksityiselämän suoja on otettava huomioon myös kuvia käytettäessä.*

JO 30. *Julkistakin aineistoa julkaistaessa pitää ottaa huomioon yksityiselämän suoja. Kaikki julkinen ei välttämättä ole julkaistavissa. Erityistä varovaisuutta on noudatettava, kun käsitellään alaikäisiä koskevia asioita.*

Kantelun tekivät pojan ja hänen tyttöystävänsä vanhemmat, jotka pelkäsivät, että juttu leimaa heidän lapsensa ja voi haitata heidän tulevaisuuttaan, esimerkiksi työn saantia. Kantelijoiden mielestä lehti ei noudattanut varovaisuutta kertoessaan alaikäisiä koskevista asioista. Heidän mukaansa toimituksen olisi pitänyt pyytää huoltajien lupa julkaisuun.

Päätoimittaja piti juttua yhteiskunnallisesti merkityksellisenä, sillä pohdiskelu vartalon muokkaamiseen liittyvistä asioista palvelee suuren yleisön tarpeita. Juttu oli tehty hyvässä yhteisymmärryksessä siinä esiintyvien henkilöiden kanssa. Myös YK:n lasten oikeuksien sopimuksessa korostetaan lapsen oikeutta ilmaista mielipiteensä ja tulla kuulluksi. Päätoimittaja katsoi, että yli 15-vuotiaan nuoren haastattelu ei pääsääntöisesti edellytä huoltajan lupaa.